



Gemeenschappelijkheid: In de opdracht	3
Twee mythes over antisemitisme	4
Orthodoxe rabbijnen: "Het christendom is geen vergissing"	6
Tournee Israëlconsulent: Hoe kijken Joden tegen christenen aan?	7
Column: lookdown-generatie	7
De knecht	8
Yad Elie: schooltuintjes als brug tot verzoening	10
Joodse bronnen voor de liturgie (1): schriftlezingen	11
De onverwerkte Holocaust	12



Verbonden is een uitgave van het deputaatschap Kerk en Israël van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland

Heel het Joodse volk heeft een aandeel in de toekomstige wereld zoals er staat: Uw hele volk is rechtvaardig en zal het land in bezit krijgen, een stekje dat Ik met eigen hand heb geplant, waarop Ik trots kan zijn (Jesaja 60:21).

(Uit Pirkei Avos, Spreuken der vaderen)

colofon

Commissie van redactie: drs. C.J. van den Boogert, drs. L. van Dalen, drs. R. Jansen, ds. D.J.K.G. Ruiter
Hoofdredacteur: drs. C.J. van den Boogert, Graspieler 8, 8081 ZR Elburg, tel.: (0525) 690222
Eindredacteur: drs. R. Jansen, Provincialeweg 35, 9864 PA Kornhorn, tel.: (0594) 785357, e-mail: verbonden@kerkenisraeel.nl
Website: www.kerkenisraeel.nl
Contact: e-mailadres info@kerkenisraeel.nl
Administratieadres: Landelijk kerkelijk bureau van de Chr. Geref. Kerken, Ghandistraat 2, 3902 KD Veenendaal, Postbus 334, 3900 AH

Veenendaal, tel.: (0318) 582350, fax (0318) 582351, e-mail: info@cgk.nl
Penningmeester: H. van Braak, Prins Willem-Alexanderpark 133, 3905 CD Veenendaal, Tel.: (0318) 515427, e-mail: penningmeester@kerkenisraeel.nl, Bankrekeningnummer: NL19 INGB 0000 3652 71, t.n.v. Dep. Kerk & Israël Chr. Geref. Kerken te Veenendaal
 Voor legaten en schenkingen kunt u contact opnemen met de penningmeester, hij geeft ook gaarne informatie over diverse aan te bevelen projecten.

Gemeenschappelijkheid: in de opdracht

In 2016 verschijnt er van mijn hand een laatste publicatie: *Basic dates van de Diaconiologie. Eerherstel voor de bedieningen van het Woord* (800 bladzijden in 3 delen). Het laatste hoofdstuk *Israëllogie* gaat over de verhouding Israël en Kerk. Daarin geef ik mijn visie weer, door de jaren gevormd, over de boven genoemde verhouding. Een samenvatting van dit gedeelte volgt hier.

Gods geschenk aan Israël

Israël heeft van de Here God een bijzondere schat gekregen: de Tenach, het oude of eerste Testament. Israël is het uitverkoren volk van de drie-enige God, aan wie de verbonden en daarin de beloften zijn toevertrouwd. Paulus schrijft in de Brief aan de Romeinen de sterke woorden: *'Immers, zij zijn Israëlieten, hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus, die is boven alles, God te prijzen tot in eeuwigheid. Amen'* (Rom. 9 : 4, 5).

Gods opdracht aan Israël

Hiermee is tegelijk gezegd, dat hunner ook is de verkondiging van het Evangelie, de diakonia tou logou (= de bediening van het Woord). Zij mogen uit Gods beloften leven en in deze verbanden hun God dienen. Door alle tijden en situaties heen.

Israël is het volk, aan wie de Here God zijn hart en Messias heeft gegeven. Christus is immers gekomen tot het zijne en wilde door de zijnen aangenomen worden (Joh.1 : 11). Zij vormen door de eeuwen heen het volk van Gods verbond, waar de Here God eeuwen lang zijn verlossend en richtend Woord heeft laten klinken. Dit Woord is in hun bestaan diep ingedrongen, heeft dat gekleurd. Zij komen daar niet meer los van. Zij hebben dit Woord ook de tijden door overdacht en bestudeerd. De weg van behoud is hen niet vreemd. Die ligt duidelijk voor hen, in Gods openbaring van het Oude Testament vervat. Hen geldt ook de opdracht Gods Evangelie te brengen aan de volken. Het is mee de roeping van Israël en de Joden dit Evangelie een banier en licht te doen zijn voor de volkeren (zie o.a. Jes. 11: 10, 12; 13 : 2vv; 62 : 2, 10; 42 : 6; 49 : 6 enz.). De meeste discipelen van de Here Jezus, die het bevel kregen het Evangelie in de gehele wereld te verkondigen (zie: Matth. 28 : 19; Mrc. 16 : 15; Luk. 24 : 47v; Hand. 1 : 8), waren van Joodse afkomst en in de Schriften onderwezen.

En aan de geroepen uit de volkeren

Nu is ook aan de geroepen uit de volkeren deze opdracht gegeven. Zij hebben het Woord van God ontvangen om dat allereerst voor zichzelf en hun nageslacht te onderzoeken en zo God meer en meer



Teus Brienen

'Gemeenschappelijkheid: in de opdracht' is het eerste van een drietal korte artikelen van dr. Teus Brienen

te leren kennen. En dan ook dat zij het Woord van de vergeving, verlossing en vernieuwing zullen, ja moeten doorgeven aan hen, die dat nog niet kennen. Zo hebben Joden en Christenen dezelfde opdracht: het Woord van God te onderzoeken en door te geven. Dat is hun gemeenschappelijkheid! <



Een chanoekia in de vorm van een vliegtuig met de sjammasj op de staart

De chanoeka-lamp (chanoekia)



De *chanoekia* is het symbool van het chanoekafeest, dat acht dagen duurt. *Chanoekia* betekent 'inwijding': men viert de herinwijding van de tempel in het jaar 146 v. Chr. Het gaat om acht kaarsen die worden aangestoken met behulp van een negende, de zgn. *sjammasj* (dienaar). Voor die ene is er een apart plaatsje in de *chanoeka*-lamp, die je dus kunt herkennen aan de 8+1 kaarsenhouders. Het *chanoeka*-feest wordt gevierd in de maand

december, in de 'donkere dagen' aan het einde van het jaar. Het is een feest waarbij licht (en dan ook de *chanoeka*-lamp) een bijzondere rol speelt. De negenarmige kandelaar moet onderscheiden worden van de *Menora*, de zevenarmige kandelaar. De *chanoeka*-lamp heeft niet altijd 'armen', de vorm is vrij. Je kunt overigens ook een *chanoeka*-lamp wel 'menora' noemen; *menora* is gewoon het Hebreeuwse woord voor lamp of kandelaar.

joodse symbolen

Bij de foto op de voorpagina:

In de winter wordt Jeruzalem, dat ruim 750 meter boven de zeespiegel ligt, van tijd tot tijd getroffen door sneeuwval, soms wel door sneeuwstormen. Dat brengt altijd veel chaotische situaties met zich mee. Het verkeer loopt vast en het openbaar vervoer ligt dan doorgaans stil. Het levert wel prachtige plaatjes op. Op de foto zien we de tempelberg en de Scopusberg met de Hebreeuwse Universiteit onder een witte deken liggen. Ook in de Bijbel wordt er over sneeuw gesproken, bijvoorbeeld in 2 Samuël 23:20 en Spreuken 31:21. Aansprekend zijn de woorden uit Psalm 147: 'Hij geeft sneeuw als wol'.